

Twintig jaar Natuurpunt Zaventem

Danny Blockmans, Hilde Slembrouck, Roger De Cleen en Jean-Paul Martens

De roots

Natuurpunt Zaventem is ontstaan uit het verzet tegen uitbreidingsplannen van de luchthaven, een problematiek die 20 jaar later weer brandend actueel is.

In de winter van 1996-1997 ging het zogenaamde Structuurplan Vlaanderen in openbaar onderzoek. Daarin stonden voor Zaventem en zijn deelgemeenten Nossegem, Sterrebeek en Sint-Stevens-Woluwe enkele nefaste opties. Zo was er sprake van een nieuwe afrit van de autosnelweg die de E40 (Leuven-Brussel) zou verbinden met een aan te leggen oostelijke parking aan de luchthaven en ook toen was er al sprake van de verlenging van landingsbaan 25L. Hierdoor zouden de vliegtuigen naar het westen opstijgen, om dan onmiddellijk af te draaien naar het zuiden over Nossegem en Sterrebeek.

Uit verzet tegen deze plannen organiseerde Danny Blockmans, huidige voorzitter van Natuurpunt Zaventem, een petitie, door honderden inwoners ondertekend. Samen met gelijkgestemde zielen uit Kortenberg werd een 'Onafhankelijke Actiegroep Midden-Brabant' opgericht. Het eerste wapenfeit was het organiseren van een protestfietsstocht op zaterdag 3 mei 1997, die opnieuw honderden deelnemers kon mobiliseren.

Bij het voorstel van Danny Blockmans om het actiecomité te laten opgaan in een bredere lokale natuurvereniging werd onmiddellijk gedacht aan een plaatselijke afdeling van Natuurreservaten. Een eerste gedachtewisseling had plaats in de Cultuurzolder te Erps-Kwerps op 25 februari 1997, met de lokale kernen van de toenmalige Natuurreservatenafdeling Midden-Brabant. De oprichting van een lokale kern van Natuurreservaten Midden-Brabant, op 24 april 1997 in het gemeentehuis van Zaventem, trok veel geïnteresseerden. Natuurreservaten Midden-Brabant hoorde intussen bij de Regionale Vereniging Natuurreservaten Oost-Brabant die het initiatief steunde.

In 1998 was onze prille organisatie medeorganisator van een tweede succesrijke protestfietsstocht op zondag 19 april. Het ging om verzet tegen vliegtuiglawaai en nachtvluchten, tegen de verlenging van de startbaan, tegen de aanleg van nieuwe autowegen naar de luchthaven.

Natuurpunt (toen nog Natuurreservaten Zaventem) werd lid van de Zaventemse Milieuadviesraad én we kregen een zitje in de Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Ordening (GECORO) bij de oprichting ervan.

De geschiedenis herhaalt zich

Twintig jaar later worden we spijtig genoeg opnieuw geconfronteerd met dezelfde bedreigingen die aan de oorsprong lagen van de oprichting van onze afdeling: het Masterplan 2040 van Brussels Airport waarin gepleit wordt voor verlenging van de taxibaan van de 25L of verlenging van de baan zelf, en opnieuw de zuidelijke ontsluiting van de luchthaven vanaf de E40! Blijkbaar is er een capaciteitsprobleem tijdens de piekuren én zijn er de strengere Brusselse geluidsnormen met een boetesysteem waardoor men natuurlijk Brussel probeert te ontwijken. Het overvliegen van onze streek gebeurt op een veel lagere hoogte dan de vlieghoogte over Brussel: een aanfluiting van het historisch banengebruik in onze sterk bevolkte regio. Ook het risico dat in een eerste fase de dwarsbaan veel meer gaat gebruikt worden, is zeer reëel.

Natuurpunt Zaventem is niet gekant tegen de luchthaven, wij zijn niet blind voor de gunstige effecten op vlak van werkgelegenheid. Wij vinden het onze verantwoordelijkheid om op te komen voor de belangen van de plaatselijke bevolking. Dat doen we ook als een supermarkt wenst uit te breiden in landbouwgebied en in de woningbouwzone in plaats van ondergrondse parkeerplaatsen te voorzien, of wanneer een industrieel bedrijf onder het mom van landbouwactiviteiten zich komt vestigen in de open ruimte. De vrije ruimte is schaars – zeker in onze regio – en wij beschouwen het als onze opdracht om deze te beschermen!

Onze gebiedjes

Op 13 september 1999 werd de huurovereenkomst afgesloten voor ons eerste natuurgebiedje 'het Noskoemboske' in Nossegem. Vijf jaar later, op 15 juli 2004, kregen we ook de weide op de hoek van de Rode-Beukendreef en de Voskapellelaan in Nossegem in beheer. Een nauwkeurig beheersplan, dat stipt werd opgevolgd, werd gehecht aan de huurovereenkomst. Daarin stond dat de weide zou worden afgepaald met een kastanjehouten omheining, dat er een hoogstamboomgaard op zou worden geplant, met begrazing door zwartblesschappen en de aanleg van een bloemenweide.

Op 19 mei 2006 sloten we met de gemeente een beheersovereenkomst af voor drie natuurgebiedjes op 't Imbroek in Zaventem: de voormalige hoogstamboomgaard 'de Bombazijnen', een verwaarloosde weide aan het kapelletje op de Michielsstraat en een nabijgelegen bosje.

Deze drie natuurgebieden (Noskoemboske, hoogstamboomgaard Rode-Beuken en de 2 gebiedjes op 't Imbroek, alle ongeveer 1 hectare) zijn onderling verbonden door een gemarkeerde wandeling, waarvoor een wandelfolder werd gedrukt en gratis verspreid. Een ge-update versie zal in de zomereditie van de Gemeenteberichten verschijnen. Ook de Dokter Portraywandeling werd door ons uitgestippeld en door de provincie bewegwijzerd. De naam verwijst naar een gewezen dorpsdokter en burgemeester van Nossegem.

Natuurpunt Zaventem organiseert verschillende werkdagen in de diverse gebiedjes, traditioneel in de maanden april en november. Tussendoor krijgen we hulp van vrijwilligers uit Zaventemse bedrijven, in het kader van teambuilding. De scholen van Zaventem en Nossegem komen regelmatig op bezoek en de grotere leerlingen steken al eens een handje toe.

Al deze activiteiten zouden niet mogelijk zijn zonder een ploeg van enthousiaste medewerkers, die elk naar eigen vermogen bijdragen aan het welslagen van onze vereniging.

De Bombazijnen

Dit omheinde domein was vroeger een boomgaard. Drie zussen en een broer waren de eigenaars. Er werden kersen, appels, okkernoten, pruimen, hazelnoten, kastanjes geoogst. Een waterput, die er nog steeds is, zorgde voor de watervoorziening.

De zussen woonden aan het Kerkplein en baatten er een winkel uit met als opschrift 'In de Bombazijnen'. De naam verwijst naar de textielstof bombazijn, vervaardigd uit een keperbinding met een linnen schering en een inslag van katoen. Men gebruikte deze sterke stof voor werkkleding en ondergoed, die in de winkel werden verkocht naast knopen, garen, het fruit uit de boomgaard en zelfgemaakte confituur.

Het 96 are grote domein werd door de gemeente in beheer gegeven aan Natuurpunt. Van de door de gemeente omheinde hoogstamboomgaard was niet veel meer overgebleven: quasi alle fruitbomen waren afgestorven en het gebied was zo goed als ondoordringbaar geworden door vlierstruiken, braambes en netels. In de loop der jaren hebben we hier een wandelpad aangelegd in boomschors, en onderhouden we het gebiedje als speelbos. Door het verdwijnen van de fruitbomen hebben andere boomsoorten kansen hebben gekregen: eik, wilg, tamme en wilde kastanje, Spaanse aak of veldesdoorn, es en berk.

We hebben enkele aanplantingen gedaan en nestkasten opgehangen: de ransuil, groene specht, graspieper en staartmees hebben er een thuis gevonden.

De Bombazijnen hebben veel succes bij de scholen van Zaventem, die graag deelnemen aan de scholenwerking van Natuurpunt Zaventem, en ook bij wandelaars en de jeugdgroeperingen.

Het Imbroek

De benaming 't Imbroek is een toponiem en verwijst naar de oorspronkelijke naam "Tinebroec". Tine betekent poel en broek staat voor moeras, wat inderdaad met de huidige bodemgesteldheid overeenstemt, en waardoor er nog steeds rietbegroeiing te vinden is.

Door het Imbroek loopt de Kleine Beek binnen de drassige gronden van haar oevers, ooit deel uitmakend van zeven vijvers

in haar vallei. Het is van oorsprong een kwelgebied en ooit reikte het Zoniënwood tot hier, toen dit nog het grootste deel van de gemeente bedekte. De eerste nederzetting van de gemeente ontstond aan dit Imbroek, en tot in het begin van de 20ste eeuw stonden er een aantal hoevetjes. De veldkapel OL-Vrouw op het Imbroek dateert uit 1861, en is nu de vaste afspraakplaats voor de werkdagen en activiteiten van Natuurpunt.

Natuurpunt Zaventem heeft de geschiedenis deels in ere hersteld door op het Imbroek een poel te graven, een gezamenlijk project van Natuurpunt Zaventem, de gemeente en het Regionaal Landschap Groene Corridor. Na drie jaar trekt de poel volop leven aan: salamanders, kikkers, wilde eenden en ook een steenuil werden er reeds gespot. De boommarter, de dwergvleermuis en de egel voelen zich in het gebied thuis.

Bij het uitgraven van de poel werd er heel wat witte zandsteen bovengedaald. Op de gronden naast de Kleine Beek werd immers zandsteen en zavel gewonnen. Rond halfweg vorige eeuw maakte de gemeente er een stortplaats van die na volstorting werd afgedekt met 1 meter aarde. De boer die de grond daarna in bruikleen kreeg maakte er een paardenweide van en bij de start van de afdeling kreeg Natuurpunt deze weide in beheer. De verwaarloosde weide werd in ere hersteld: de omheining werd vervangen door een kastanjehouten afsluiting, er werden 22 fruitbomen geplant, zwartblesschappen zorgen voor het onderhoud van de weide.

Het Noskoemboske

Dit beukenbos was ons eerste natuurgebiedje dat we in beheer kregen en de eerste jaren hebben we er vele nestkasten opgehangen en ook een deel ondoordringbaar bos afgebakend voor marterachtigen. Later hebben we nog een takkenwal aangelegd om te vermijden dat de aanpalende landbouwer onze aanplantingen kapotreed.

Het Noskoemboske is een jong beukenbos, gelegen op een helling aan de begraafplaats van Nossegem. In de wereldoorlog kapte de bevolking het bosje kaal, dit verklaart de leeftijd van de beuken.

Langs de noordkant liep ooit een diepe, brede holle weg die in onbruik raakte. Zoiets werd vroeger al gauw een stortplaats. Naar verluidt heeft een Nossegemse tweeling met een stootkar vele jaren die diepe plek opgevuld met huishoudelijk afval. Je kan dat werk nog steeds bewonderen...

Nog later liet de gemeente er bouwafval storten door haar diensten. Het boske is nu aan de akkerrand een labyrint aan borduurblokken rijk. Daar horen wezel, vos, egel en wellicht vroeger addergebroed in thuis.

Na zoveel ellende kwam het mooie gebiedje in beheer van Natuurpunt. Nestkasten ophangen voor steenuil, spechten en klein

Nieuws uit Midden-Brabant

gevogelte, een lange reeks opruimacties en het toelaten van een speelbosfunctie, dat was tot heden de essentie van ons beheer. Loop er eens door voor de voorjaarsbloei, de koelte in de zomer, de herfstkleuren,...

Hoogstamboomgaard 'Rode Beuken' met bloemenweide

In Nossegem kreeg Natuurpunt van het gemeentebestuur het beheer over een kleine hectare braakliggend terrein. Natuurpunt zorgt reeds een vijftiental jaren op dit terrein voor een hoogstamboomgaard, een schapen- en een bloemenweide. Een tiental zwartblesschappen houden de grasvlakte kort. Op de bloemenweide (2 are) doen bijen, vlinders e.a. zich tegoed aan nectar, stuifmeel en zorgen zo voor het bestuiven van de fruitbomen. Bloemenweiden groeien niet vanzelf. Het vraagt bestendige zorg van een drietal vrijwilligers om vergrassing tegen te gaan, om sterkere planten (bijvoet, wilde peen, netels...) tijdig te verwijderen. Er wordt gretig gebruik gemaakt van het zaad van de provincie Vlaams-Brabant (met woekering van de gele ganzenbloem).

Voor de aanleg van de boomgaard werden 24 hoogstammen aangeplant. Beveiliging tegen de schapen, snoeien en tweejaarlijks toch een tweetal bomen vervangen, maken deel uit van het werk.

Succes hebben we met diverse pruimenrassen, Jacques Lebel, oogstappel James Grieve en Gloster. Anderen hebben het moeilijk: Schone van Boskoop, Doyenné du Comice... Recentelijk kwam er een Kweeper Champion en een Reine de Reinettes bij. Het is steeds leuk om met de kinderen van de lagere scholen een bezoek te brengen aan de schapen en de kinderen zelf fruit te laten plukken en verorberen.

Natuurpunt Zaventem organiseert

Zaterdag 2 september 2017

Stand Natuurpunt op de vrijetijdsbeurs

Afspraak: 10u00 tot 16u00, CC De Factorij, Zaventem

Info: roger.magda@skynet.be

Sterrebeek2000 vzw en Natuurpunt Zaventem nodigen uit

Donderdag 28 september 2017 – 20u00

DE KRING – Kerkdries, Sterrebeek

Lezing door Prof Leo Van Broeck, Vlaamse Bouwmeester

- Wat zijn de plannen van de Vlaamse regering met betrekking tot het groenbeleid? Vandaag is slechts 2,8% in Vlaanderen beschermd groen.
- Hoe kunnen we anders bouwen?
- Hoe kunnen onze steden aantrekkelijker gemaakt worden?
- Hoe kan anders bouwen helpen de files te verminderen?
- Hoe zit het met de betonstop?
- Waar staan we met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen?
- Is U-Place werkelijk geen goede zaak?

Op deze en andere vragen krijgt U antwoord tijdens de lezing op donderdag 28 september. Leo Van Broeck is architect en hoogleraar. Als Vlaamse Bouwmeester is hij kwaliteitsbewaker en onafhankelijk expert. De Vlaamse regering keurde in september 2016 zijn drie-jarenprogramma 2017 – 2020 goed.

WELKOM op deze uitermate interessante avond!

info@sterrebeek.be

www.sterrebeek2000.be

Cursus Muizenissen in Boortmeerbeek

In Vlaanderen komen niet minder dan 22 soorten muizen voor. Zeg dus nooit zomaar muis tegen een muis en leer er alles over op onze cursus Muizenissen.

Waterspitsmuis. Foto Vilda © Hugo Willockx

Praktisch

- **Vrijdag 6 en 13 oktober:** 19u30, Oude Pastorie, Ravesteinstraat 22, Hever
De theorie wordt afgewisseld met de boeiende onderzoekspraktijk van braakbalpluizen
- **Vrijdag 20 oktober:** 20u00, Station Boortmeerbeek
Controle van de life-traps van het muizenmeetnet

Inschrijven: door overschrijving van de bijdrage van € 30 of € 25 voor leden Natuurpunt en JNM op rekeningnummer BE96 7340 3345 4905 van Natuurpunt Boortmeerbeek met de vermelding van je naam en 'muizenissen'

Info: www.natuurpuntboortmeerbeek.be

Zondag 1 oktober 2017

Trage wegenwandeling o.l.v. Hilde Slembrouck.

Afspraak: 14u00, Sint-Antoniuskerk, Meerbeek

Info: hilde.slembrouck@scarlet.be

Dinsdag 10 oktober 2017

In samenwerking met de dienst Milieu & Duurzaamheid, in het kader van de 'Week van het Bos', vertoning van de natuurdocumentaire 'De Nieuwe Wildernis', met als spreker Ignace Schops.

Afspraak: 20u00, CC De Factorij, Zaventem.

Natuurpunt Leuven organiseert

Dinsdag 24 oktober 2017

Lezing: Dirk Draulans over de Leuvense koesterburen

Afspraak: 20u00, Provinciehuis, Provincieplein 1, Kessel-Lo

